

Βασισμένοι στην αποκάλυψη του Θεού

3^η Διάλεξη από τη σειρά μαθημάτων: «Διαμορφώνοντας τη θεολογία σου»

Οδηγός μελέτης

Περιεχόμενα

Σχεδιάγραμμα – Ένα σχεδιάγραμμα του μαθήματος

Σημειώσεις – Ένα πρότυπο που παρέχει: το σχεδιάγραμμα του μαθήματος, βασικές σημειώσεις, αποσπάσματα και περιλήψεις του μαθήματος και ελεύθερο χώρο για επιπλέον σημειώσεις.

Ερωτήσεις ανασκόπησης - Ερωτήσεις που αφορούν τα βασικά σημεία του μαθήματος και ελεύθερος χώρος για τις απαντήσεις. Κατάλληλο για συγγραφή εργασιών και τεστ.

Ερωτήσεις εφαρμογής – Ερωτήσεις που συνδέουν το περιεχόμενο του μαθήματος με τη χριστιανική ζωή, τη θεολογία και τη διακονία, κατάλληλο για συζητήσεις σε γκρουπ, γραπτές εργασίες και τεστ .

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το μάθημα και τον οδηγό μελέτης

- **Πριν παρακολουθήσετε το μάθημα**
 - **Προετοιμασία** – Ολοκληρώστε κάθε προτεινόμενη ανάγνωση.
 - **Διαλείμματα σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα** – Εξετάστε που αρχίζει και που τελειώνει το κομμάτι που ακούτε. Οι διαλέξεις έχουν συμπυκνωμένες πληροφορίες, γι' αυτό ίσως να θέλετε να κάνετε κάποια διαλείμματα. Τα διαλείμματα θα πρέπει να σχεδιαστούν σύμφωνα με τον χωρισμό που υπάρχει στο διάγραμμα των εννοιών.
- **Καθώς παρακολουθείτε το μάθημα**
 - **Σημειώσεις** - Χρησιμοποιήστε τα τμήματα των σημειώσεων για να ακολουθήσετε το μάθημα και να κρατήσετε συμπληρωματικές σημειώσεις. Πολλές από τις κύριες ιδέες συνοψίζονται ήδη στις σημειώσεις όμως μπορείτε να κάνετε και τις δικές σας συμπληρωματικές σημειώσεις. Θα πρέπει επίσης να προσθέσετε λεπτομέρειες που θα σας βοηθήσουν να θυμάστε, να περιγράψετε και να υπερασπίσετε τις κύριες ιδέες.
 - **Παύση/επανάληψη μερών του μαθήματος** – Ίσως θα σας βοηθήσει να κάνετε παύση σε συγκεκριμένα σημεία ή να τα επαναλάβετε προκειμένου να γράψετε συμπληρωματικές σημειώσεις, να ξαναδείτε δύσκολες έννοιες ή να συζητήσετε τα σημεία που σας ενδιαφέρουν.
- **Αφού έχετε παρακολουθήσει τα μαθήματα**
 - **Ερωτήσεις ανασκόπησης** – Απαντήστε στις ερωτήσεις ανασκόπησης στο χώρο που υπάρχει. Οι ερωτήσεις ανασκόπησης θα είναι καλύτερο, να συμπληρωθούν από καθέναν ξεχωριστά και όχι από όλη την ομάδα.
 - **Ερωτήσεις εφαρμογής** - Οι ερωτήσεις εφαρμογής είναι κατάλληλες για γραπτές εργασίες ή θέματα για συζήτηση. Για τις γραπτές εργασίες συνιστάται οι απαντήσεις να μην ξεπερνούν τη μία σελίδα.

Σχεδιάγραμμα

Εισαγωγή

I. Βρίσκοντας την αποκάλυψη του Θεού

A. Γενική Αποκάλυψη

1. Το μέσο
2. Το περιεχόμενο

B. Ειδική αποκάλυψη

Γ. Η σχέση των δύο ειδών αποκάλυψης

1. Η αλληλοεπικάλυψη
2. Η ανάγκη

II. Η κατανόηση της αποκάλυψης του Θεού

A. Το εμπόδιο της αμαρτίας

1. Γενική αποκάλυψη
2. Ειδική αποκάλυψη

B. Το εφόδιο της θείας φώτισης

1. Ειδική αποκάλυψη
2. Γενική αποκάλυψη

Γ. Τα αποτελέσματα των δύο αυτών παραγόντων στη θεολογία

III. Βεβαιότητα για την αποκάλυψη του Θεού: Η βεβαιότητα στις θεολογικές θέσεις

A. Η αναλογική ποιότητα

B. Η διαδικασία διαφοροποίησης

Γ. Η κατάλληλη πεποίθηση

IV. Περίληψη

Σημειώσεις

Εισαγωγή

I. Βρίσκοντας την αποκάλυψη του Θεού

Η θεία αποκάλυψη πρέπει να παίζει έναν κεντρικό ρόλο στη χριστιανική θεολογία.

A. Γενική αποκάλυψη

Ο Θεός αποκαλύπτεται γενικά μέσω όλων αυτών που έχει δημιουργήσει και γενικά σε όλους τους ανθρώπους. Μερικές φορές, ονομάζεται και «φυσική αποκάλυψη», επειδή αυτή η αποκάλυψη έρχεται μέσα από τη φύση ή τη δημιουργία.

1. Το μέσο της γενικής αποκάλυψης

Ο Θεός αποκαλύπτεται σε μας μέσω της δημιουργίας, ή όπως λέει: «δια των ποιημάτων».

2. Το περιεχόμενο της γενικής αποκάλυψης

Η γενική αποκάλυψη αποκαλύπτει τουλάχιστον δύο είδη πληροφορίας στους ανθρώπους:

- Τις ιδιότητες του Θεού
- Την ηθική μας ευθύνη

Οι ιδιότητες του Θεού που δεν μπορούν να γίνουν ορατές άμεσα, φαίνονται έμμεσα μέσα από τη δημιουργία Του.

Διάφορες πλευρές της δημιουργίας αποκαλύπτουν την ηθική ευθύνη που φέρουμε ενώπιον του Θεού.

B. Ειδική αποκάλυψη

Δεν δίνεται σε όλους τους ανθρώπους, σε όλα τα μέρη, αλλά δίνεται σε ένα συγκεκριμένο ή ξεχωριστό τμήμα της ανθρωπότητας.

Η ειδική αποκάλυψη έχει πάρει πολλές μορφές μέσα στην ιστορία, αλλά από χριστιανικής πλευράς ο Θεός αποκάλυψε τον εαυτό Του πιο ξεκάθαρα και πληρέστερα μέσω του Υιού Του, του Ιησού Χριστού.

- Πριν τον ερχομό του Χριστού, ο Θεός είχε αποκαλύψει το πρόσωπο και το θέλημά Του με πολλούς ειδικούς τρόπους:
- Είχε μιλήσει απευθείας σε ανθρώπους
- Τους είχε δώσει υπερφυσικά όνειρα
- Είχε ανοίξει τους οφθαλμούς τους σε οράματα
- Είχε μιλήσει μέσα από προφήτες, ιερείς, βασιλείς και σοφούς

Το κριτήριο για τη χριστιανική θεολογία είναι η αποκάλυψη του Θεού μέσω του Χριστού.

Γ. Η σχέση των δύο ειδών αποκάλυψης

Η σχέση αυτή θα μας βοηθήσει να δούμε ότι ποτέ δεν θα πρέπει να αμελούμε καμία μορφή αποκάλυψης.

1. Η αλληλοεπικάλυψη των δύο ειδών αποκάλυψης

Αυτές οι δύο μορφές αποκάλυψης αλληλοεπικαλύπτονται κατά έναν μεγάλο βαθμό.

Η ειδική αποκάλυψη στις Γραφές αγγίζει πολλά θέματα που διαμορφώνουν ένα συνεχές ανάμεσα στις ασυνήθιστες και τις πολύ συνήθεις γνώσεις.

- Πολύ ειδική αποκάλυψη - εσωτεριστική· δόθηκε με ασυνήθιστους, υπερφυσικούς τρόπους.
- Κοινός τόπος - ανάμιξη εσωτεριστικών γνώσεων και γνώσεων που δίνονται από το Πνεύμα με συνήθεις τρόπους.
- Γενικευμένη ειδική αποκάλυψη - το Άγιο Πνεύμα συχνά καθοδηγούσε τους βιβλικούς συγγραφείς να κάνουν σωστές παρατηρήσεις αναφορικά με τις συνήθεις εμπειρίες.

Η γενική αποκάλυψη επίσης περιλαμβάνει μία ευρεία ποικιλία περιεχομένου.

- Πολύ γενική αποκάλυψη - πράγματα που είναι γνωστά στους περισσότερους –αν όχι σε όλους– τους νοητικά υγιείς ανθρώπους που έζησαν ποτέ στη γη.
- Κοινός τόπος - εμπειρίες από τη δημιουργία που δίνονται μόνο σε μερικούς, επειδή είναι περιορισμένες με κάποιον τρόπο, όπως από τον χρόνο ή τον χώρο.

- Εξειδικευμένη γενική αποκάλυψη - ασυνήθιστα στοιχεία· πράγματα, που συχνά συνδέουμε στενότερα με την ειδική αποκάλυψη.

Γι' αυτό και αναφερόμαστε στην Αγία Γραφή ως την αυθεντία μας, όχι μόνο σε ό,τι αφορά διάφορα απλά θρησκευτικά και ηθικά ζητήματα, αλλά και σε ό,τι αφορά την ιστορία και την επιστήμη.

2. Η ανάγκη για τα δύο είδη αποκάλυψης

Η ειδική αποκάλυψη είναι σχεδιασμένη να συγκεκριμενοποιεί, να διευκρινίζει και να αποκαλύπτει τον Θεό και το θέλημά Του πέρα από αυτό που παρουσιάζει η γενική αποκάλυψη

Η διαμόρφωση της θεολογίας με βάση τη γενική αποκάλυψη, αυτό που μερικές φορές ονομάζεται «φυσική θεολογία», πρέπει να καθοδηγηθεί από την ειδική αποκάλυψη.

Οι Γραφές απευθύνουν μόνον έναν περιορισμένο αριθμό πραγμάτων άμεσα και μιλούν για σχετικά λίγα πράγματα σε σύγκριση με το εύρος της γενικής αποκάλυψης.

Οι διάφορες πλευρές της γενικής και ειδικής αποκάλυψης διαμορφώνουν δίκτυα πολλαπλής αμοιβαιότητας.

Αυτός ο ρόλος της γενικής αποκάλυψης εμφανίζεται με τουλάχιστον δύο τρόπους:

- Από τη μια, αυτό που μαθαίνουμε από τη γενική αποκάλυψη μας κάνει ικανούς να κατανοήσουμε την ειδική αποκάλυψη
- η γενική αποκάλυψη είναι επίσης απαραίτητη για την επιτυχημένη εφαρμογή των Γραφών

II. Η κατανόηση της αποκάλυψης του Θεού: Η θεολογία πηγάζει από τη θεία αποκάλυψη

Για τον Θεό είναι άλλο να μας δώσει την αποκάλυψή Του και άλλο εμείς να τη χρησιμοποιήσουμε στη θεολογία.

A. Το εμπόδιο της αμαρτίας

Αν ο Θεός άφηνε την επιρροή της ανεξέλεγκτη, θα απορρίπταμε την αποκάλυψή Του με όλη μας τη δύναμη.

Οι νοητικές επιπτώσεις της αμαρτίας: η αμαρτία θολώνει τον νου μας

1. Το εμπόδιο της αμαρτίας στη γενική αποκάλυψη

Η αμαρτία μάς κάνει να καταπνίγουμε πολλά από αυτά που ξέρουμε και μας τυφλώνει σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με ό,τι έχει να μας προσφέρει η γενική αποκάλυψη.

Ανάλογα με τον βαθμό που επωφελούμαστε από τη χάρη του Θεού, διαστρεβλώνουμε τα γεγονότα της γενικής αποκάλυψης έτσι ώστε να προσαρμόζονται στις εξαχρειωμένες επιθυμίες μας.

2. Το εμπόδιο της αμαρτίας στην ειδική αποκάλυψη

Μακριά από τη χάρη του Θεού, οι αμαρτωλές ανθρώπινες υπάρξεις έχουν την τάση να μεταχειρίζονται λανθασμένα και να παρερμηνεύουν τις Γραφές.

Αυτό το πρόβλημα της παρερμηνείας των Γραφών εξαιτίας της αμαρτίας δεν περιορίζεται μόνο στους ανθρώπους εκτός πίστης, αλλά επηρεάζει και τους πιστούς.

B. Το εφόδιο της θείας φώτισης

Η διαμόρφωση μιας αληθινής θεολογίας από την αποκάλυψη είναι το αποτέλεσμα της προσωπικής διακονίας του Αγίου Πνεύματος στη ζωή μας.

1. Το εφόδιο της θείας φώτισης στην ειδική αποκάλυψη

Θεία φώτιση: Δίνει στο έργο του Πνεύματος βαθειά γνώση σε σχέση με την ειδική αποκάλυψη.

Το Πνεύμα του Θεού λειτουργεί με μη λυτρωτικούς τρόπους, έτσι ώστε και οι μη χριστιανοί να μπορούν να κατανοήσουν πολλές πλευρές της ειδικής αποκάλυψης

- «κοινές λειτουργίες του Πνεύματος»
- στο πλαίσιο της «κοινής χάρης»

Το έργο φώτισης του Πνεύματος θα είναι μεγαλύτερο ανάμεσα στους πιστούς απ' ό,τι στους μη πιστούς.

Επειδή μόνο το Πνεύμα του Θεού μας φωτίζει, οι χριστιανοί θεολόγοι πρέπει συνειδητά και ειλικρινά να αφοσιώνονται στο να συμβαδίζουν με το Πνεύμα.

2. Το εφόδιο της θείας φώτισης στη γενική αποκάλυψη

Το Πνεύμα δίνει τόσο στους άντρες όσο και στις γυναίκες την ικανότητα να χειρίζονται τη γενική αποκάλυψη σωστά.

- σοφία
- θεία φώτιση

Το Πνεύμα του Θεού διδάσκει και τους πιστούς και τους μη πιστούς την αλήθεια της γενικής αποκάλυψης.

Γ. Τα αποτελέσματα των δύο αυτών παραγόντων στη θεολογία

Οι χριστιανοί πρέπει να διαμορφώνουν τη θεολογία τους βασιζόμενοι τόσο στη γενική όσο και στην ειδική αποκάλυψη.

Η γενική και η ειδική αποκάλυψη ποτέ δεν αντιφάσκουν μεταξύ τους. Ο Θεός δεν έχει καμία δυσκολία να φέρει σε αρμονία αυτά που αποκαλύπτει σε όλη τη δημιουργία και τις Γραφές.

Αυτά που ξέρουμε από την ειδική και τη γενική αποκάλυψη:

- Δεν είναι αποκάλυψη αυτή καθαυτήν (*per se*).
- Πάντα απέχει από την τελειότητα.

Όταν συναντούμε προφανείς ασυμφωνίες ανάμεσα στην ειδική και τη γενική αποκάλυψη:

- Πάντα υπάρχει η πιθανότητα να έχουμε παρερμηνεύσει την ειδική αποκάλυψη
- Ενδεχομένως έχουμε παρανοήσει τη γενική αποκάλυψη.
- Μπορεί να έχουμε παρεξηγήσει και την ειδική και τη γενική αποκάλυψη
- Ίσως να έχουμε παρερμηνεύσει τόσο την ειδική όσο και τη γενική αποκάλυψη

Η τακτική των πιστών μέσα στους αιώνες, είναι να υποτάσσουν τη γνώμη τους σε αυτό που πιστεύουν ότι διδάσκει η Αγία Γραφή, παρόλο που ξέρουν ότι ίσως χρειαστεί να διορθώσουν αργότερα τον τρόπο που κατανοούν τη Γραφή.

III. Βεβαιότητα για την αποκάλυψη του Θεού: Η βεβαιότητα στις θεολογικές θέσεις

A. Η βεβαιότητα πρέπει να είναι ανάλογη με την ποιότητα των θέσεων

Διαδική σκέψη: Οι Διαμαρτυρόμενοι πολλές φορές σκέφτονται απλώς:

- για πράγματα που ξέρουν

- και για πράγματα που δεν ξέρουν

Η κατάσταση είναι πιο πολύπλοκη απ' ό,τι ένα δυαδικό μοντέλο.

Αναλογική σκέψη: Διατηρούμε τα θεολογικά μας πιστεύω με διαφορετικούς βαθμούς βεβαιότητας.

Το δίκτυο των πιστεύω μας:

- Εξωτερική στρώση – Μικρός βαθμός βεβαιότητας: βλέπουμε τον εαυτό μας να αλλάζει, ν' αφαιρεί και να προσθέτει σ' αυτόν τον σχηματισμό θέσεων συνεχώς και με ευκολία.
- Στο κέντρο ή στον πυρήνα - Υψηλός βαθμός βεβαιότητας: είναι πολύ δύσκολο να διαμορφώσουμε, να απομακρύνουμε ή να προσθέτουμε σ' αυτά τα κεντρικά πιστεύω.
- Ενδιάμεσα στρώματα – διάφοροι βαθμοί βεβαιότητας και δέσμευσης.

Ωστόσο, σε κάθε χριστιανική θεολογία εμφανίζονται διάφοροι βαθμοί βεβαιότητας.

B. Η διαδικασία υποταγής της βεβαιότητάς μας στη διαμόρφωση θεολογίας

Το Άγιο Πνεύμα μάς διδάσκει και μας πείθει μέσα από μια διαδικασία υποταγής, μια διαδικασία κατά την οποία υποτασσόμαστε στις επιρροές διαφόρων οργάνων που καθημερινά χρησιμοποιεί το Πνεύμα για να μας διδάξει.

«Ο Θεός στα πλαίσια της καθημερινής Του πρόνοιας, χρησιμοποιεί διάφορα μέσα, ωστόσο, είναι ελεύθερος να ενεργεί χωρίς αυτά, πέρα από αυτά και ενάντια σε αυτά, όπως ευαρεστείται» (*Ομολογία Πίστης του Westminster 5.3*)

Το Άγιο Πνεύμα μας φωτίζει να διακρίνουμε ανάμεσα στους ασυνήθιστους και τους συνήθεις τρόπους και επιβεβαιώνει τις θεολογικές μας θέσεις.

Η «επίσημη» θεολογία ενδιαφέρεται περισσότερο για τις συνήθεις διαδικασίες που το Άγιο Πνεύμα χρησιμοποιεί.

- *Εξήγηση της Αγίας Γραφής*: ερμηνεία
- *Αλληλεπίδραση με την κοινότητα*: η αλληλεπίδραση με ολόκληρο το ανθρώπινο γένος, αλλά και η αλληλεπίδραση ανάμεσα σε πιστούς στους οποίους κατοικεί το Πνεύμα στην πληρότητά Του
- *Η χριστιανική ζωή*: οι επιτυχίες και οι αποτυχίες, οι προσευχές, η λατρεία και η υπηρεσία στον Θεό

Γ. Η κατάλληλη εναρμόνιση της θεολογίας μας με τον βαθμό βεβαιότητας

Πρέπει να εναρμονίσουμε τον βαθμό βεβαιότητας που έχουμε με τις διάφορες θεολογικές πεποιθήσεις μας.

Μια από τις βασικές μας ευθύνες ως χριστιανοί θεολόγοι είναι να καθορίσουμε σε ποιο επίπεδο πρέπει να τοποθετήσουμε τα συγκεκριμένα πιστεύω.

- Πρέπει να εναρμονίζουμε τον βαθμό βεβαιότητάς μας με τα αποτελέσματα της πιστής υποταγής μας στις επιρροές της εξήγησης, της αλληλεπίδρασης με την κοινότητα και της χριστιανικής ζωής.
- Όταν οι επιρροές της εξήγησης, της αλληλεπίδρασης με την κοινότητα και της χριστιανικής ζωής είναι σε δυσαρμονία και έχουν περίπου την ίδια βαρύτητα, τότε τοποθετούμε το πιστεύω μας χαμηλότερα στον κώνο της βεβαιότητας.

IV.Περίληψη

Ερωτήσεις ανασκόπησης

1. Τι είναι η γενική αποκάλυψη; Τι μας διδάσκει;

2. Τι είναι η ειδική αποκάλυψη; Τι μας διδάσκει;

3. Περιγράψτε τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ της γενικής και της ειδικής αποκάλυψης σε σχέση με την αλληλοεπικάλυψη και την αναγκαιότητα της καθεμιάς.

4. Γιατί είναι σημαντικό να αντλήσουμε τη θεολογία μας από την αποκάλυψη;

5. Πώς η αμαρτία εμποδίζει την αντίληψή μας για τη γενική και την ειδική αποκάλυψη του Θεού;

6. Πώς το Άγιο Πνεύμα μάς βοηθά να καταλάβουμε την ειδική και τη γενική αποκάλυψη του Θεού;

7. Πώς πρέπει να χειριστούμε τις εμφανείς συγκρούσεις μεταξύ της γενικής και της ειδικής αποκάλυψης;

8. Τι σημαίνει όταν λέμε ότι τα θεολογικά συμπεράσματά μας πρέπει να είναι «αναλογικά» και όχι «δυσαικά»;

9. Περιγράψτε τη διαδικασία υποταγής στις επιρροές της εξήγησης, της αλληλεπίδρασης με την κοινότητα και της χριστιανικής ζωής. Γιατί αυτή η διαδικασία είναι χρήσιμη;

10. Πώς αποδίδετε τους κατάλληλους βαθμούς βεβαιότητας στα διάφορα πιστεύω;

Ερωτήσεις εφαρμογής

1. Πώς η κατανόηση του Θεού μέσα από τη γενική αποκάλυψη θα μπορούσε να σε φέρει πιο κοντά σ' Αυτόν;
2. Πώς η κατανόηση των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ της γενικής και της ειδικής αποκάλυψης θα μπορούσε να αλλάξει τον τρόπο που ένα άτομο βλέπει τη θεολογία;

3. Πώς αισθάνεσαι γνωρίζοντας ότι η αμαρτία σκεπάζει και στρεβλώνει μεγάλο μέρος από την αποκάλυψη του Θεού; Τι ελπίδα φέρνει το Άγιο Πνεύμα; Πώς μπορούμε να προστατευθούμε από τα θεολογικά σφάλματα που οφείλονται στα αποτελέσματα της αμαρτίας στον ανθρώπινο νου;

4. Γιατί είναι απαραίτητο να προσεγγίσουμε «αναλογικά» τη βεβαιότητα που έχουμε στις θεολογικές μας θέσεις; Περιγράψτε μια κατάσταση στην οποία η «δυσάδικη» προσέγγιση βεβαιότητας ίσως να προκάλεσε προβλήματα στην εκκλησία.

5. Τι αντίκτυπο έχει η εξήγηση, η αλληλεπίδραση με την κοινότητα και η χριστιανική ζωή στα δικά σας πιστεύω; Ποιες από αυτές τις επιρροές είναι σημαντική για σένα; Γιατί;

6. Ποια πιστεύω σου έχουν μεγάλο βαθμό βεβαιότητας; Ποια πιστεύω σου έχουν μικρό βαθμό βεβαιότητας; Γιατί αποδίδεις αυτούς τους βαθμούς βεβαιότητας στα συγκεκριμένα πιστεύω;

7. Ποιο ήταν το πιο σημαντικό από αυτά που έμαθες σε αυτήν τη διάλεξη; Γιατί;